

Anu Niemi

Oikaisuvaatimus liittyen Uuraisten varhaiskasvatusjohtajan valintaan

Pyydän Teitä, arvoisat sivistyslautakunnan viranhaltijat ja luottamushenkilöt palaamaan ja perehtymään muutamiin asioihin ja esittämiini perusteluihin liittyen varhaiskasvatusjohtajan haku- ja valintaprosessiin.

Aluehallintovirastosta saamani tiedon mukaan kunnan hallinnollisten johtotehtävien kelpoisuusvaatimuksista päätetään paikallistasolla. Tämä vastaa käytäntöä kunnan muilla toimialoilla. **Mitkä ovat Uuraisten kunnan hallinnollisten johtotehtävien**

kelpoisuusvaatimukset niin varhaiskasvatuksen kuin muiden toimialojen suhteen?

Tammikuun sivistyslautakunnan pöytäkirjaa luettaessa asiasta saa jonkinlaisen käsityksen, kun lukee päätökset kirjastonjohtaja-kulttuurituottajan ja vapaa-aikasuunnittelijan valinnasta ja kelpoisuusehdoista. Molemmissa vaadittiin tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto.

Hakuilmoituksessa varhaiskasvatusjohtajan viran kelpoisuusehtona oli kirjattu korkeakoulututkinto tai varhaiskasvatuslain 540/2018 31 §:n mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajan (26 §) tai varhaiskasvatuksen sosionomin (27 §) kelpoisuus ja riittävä johtamistaito. Tuo edellä mainittu varhaiskasvatuslain mukainen pykälä 540/2018 31 § sanoo kelpoisuudesta näin:

Kelpoisuusvaatimuksena päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään on kelpoisuus 26 tai 27 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtävään ja vähintään kasvatus-tieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito.

Koska nämä asiat on kirjattu tehtävän kelpoisuusehtoina, pyydän teitä tarkastamaan sekä tehtävään, että varalle valitun kohdalla, täytyvätkö nämä edellä mainitut koulutuksen kelpoisuusehdot? Voidaanko kyseiset kelpoisuusehdot täyttävät hakijat ohittaa valinnassa?

OKM/27/592/2019 kirjeessä sanotaan näin: Jos varhaiskasvatuksessa toimivan 26–32 §:ssä säädetyn henkilöstön tehtävään ei saada henkilöä, jolla on säädetty kelpoisuus, tehtävään voidaan ottaa enintään vuoden ajaksi kerrallaan henkilö, jolla suoritettujen opintojen perusteella on riittävät edellytykset ja tehtävän edellyttämä taito tehtävän hoitamiseen. Tämä edellyttää aina aitoa, avointa rekrytointia.

Hakuilmoituksessa viran kelpoisuusehtona koulutuksen lisäksi oli dokumentoitu riittävä johtamistaito. Koska riittävä johtamistaito oli hakuilmoituksen mukaan kelpoisuusehto, ei toive tai eduksi katsotaan, niin mielestäni se velvoittaa teitä huomioimaan asian myös valinnassa ja valinnan perusteluissa. **Mitä riittävä johtamistaito tarkoittaa teidän viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden mielestä? Olitteko avanneet tätä termiä siinä vaiheessa, kun laaditte hakuilmoitusta tai sen jälkeen?**

17.2.2022 Aluehallintoviraston järjestämässä Käytännön työkaluja varhaiskasvatuksen johtamiseen –webinaarissa Aluehallintoviraston johtaja Marja-Liisa Keski-Rauskan Varhaiskasvatuksen esihenkilön vastuut ja valta -puheenvuorossa tuli esiin, että riittävä johtamistaito Aluehallintoviraston mukaan tarkoittaa vuoden johtamiskokemusta. Näin Aluehallintovirasto on ohjaistanut asiaan liittyen niitä kuntia, jotka ovat valveutuneesti huomioineet 1.1.2030 voimaan astuvat varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset erityisesti esihenkilötasolla.

18.2.2022 tarkensin asiaa vielä sähköpostilla Aluehallintoviraston ylitarkastaja Mirja Kivikankaalta, joka vastasi, että Aluehallintoviraston näkemyksen ja ohjeistuksen mukaan johtajan tehtävässä tulee edellyttää työkokemusta nimenomaan varhaiskasvatuksen esihenkilötehtävistä. Näistä minulta löytyy sekä koulutustallenne että Kivikankaalta tullut sähköposti.

Tämä hakuilmoituksessa dokumentoitu riittävään johtamistaitoon liittyvä kelpoisuus jäi teiltä huomioimatta valintaa ja päätöstä tehdessä eikä se näkynyt valintojen perusteluissa. **Koska riittävä johtamistaito oli kirjattu kelpoisuusehtoihin, pyydän teitä tarkastamaan sekä tehtävään, että varalle valitun henkilön johtamistaito ja täyttykö kelpoisuusehto molempien kohdalla?**

Ensimmäisen haastattelukierroksen tuloksena peruspalvelujohtajan laatima ehdotus oli dokumentoitu näin:

Kahden hakijan katsottiin tehtävän hoitamisen edellytyksissä nousevan muiden hakijoiden edelle. Molemmilla näillä hakijoilla on pitkä työkokemus Uuraisten kunnassa, jonka pohjalta on muodostunut käsitys heidän henkilökohtaisista ominaisuuksista selviytyä tehtävästä. Koulutuksen puolesta molemmat täyttävät hakukriteerit, jolloin henkilökohtaiset ominaisuudet muodostuivat ratkaiseviksi, kumpaa pidetään ansioituneempana.

Haku- ja valintaprosessi sai uuden käänteen sivistyslautakunnan kokouksessa 9.2.22, jossa joko viranhaltija tai luottamushenkilö nosti esiin kokouksessa mukana olleen henkilön intressijääviyden. Pöytäkirjan mukaan Jari Muhonen ja Paavo Lappi poistuivat kokouksesta intressijäävinä. Pöytäkirjan mukaan tämä intressijääviys kumottiin, kun asia tarkastettiin Kuntaliitosta.

Miksi viranhaltija tai luottamushenkilö, joka toi intressijääviyden kokouksessa esiin, ei ollut selvittänyt jo ennen kokousta, mitä intressijääviys tarkoittaa ja milloin henkilö on intressijäävi? Ensimmäinen haastattelutyöryhmä ja heidän esityksen pohjalta peruspalvelujohtajan laatima ehdotus ei ilmeisesti nauttinut sivistyslautakunnan luottamusta, koska peruspalvelujohtajan esitys jäi käsittelemättä tuon intressijääviyden noustessa esiin. Esityksessä oli kuitenkin selkeästi nostettu kaksi hakijaa, Vääräsmäki ja allekirjoittanut muiden edelle. Tilanne siis muuttui täysin tuon oletetun intressijääviyden myötä. **Miten tämä on mahdollista?**

Sivistyslautakunnan päätöksen mukaisesti kaikki hakijat kutsuttiin ryhmähaastatteluun 16.2.2022, jonka jälkeen sivistyslautakunta kokoontui tekemään päätöksen varhaiskasvatusjohtajan valinnasta. Ote 16.2.22 pidetystä sivistyslautakunnan kokouksesta:

Varhaiskasvatusjohtajan virkaan valitaan FT, varhaiskasvatuksen opettaja Reetta Rutanen. Perustelu: Hakijoista tehdyn ansiovertailun ja kokonaisarvioinnin perusteella hänen voidaan olevan ansioitunein hakija. Kokonaisarvioinnissa on otettu huomioon koulutus, työkokemus ja viranhoidon kannalta keskeisimmät henkilökohtaiset ominaisuudet.

Varhaiskasvatusjohtajan virkaan varasijalle valitaan MMM, kasvatustiet.kand. Johanna Vääräsmäki. Perustelu: Hakijoista tehdyn ansiovertailun ja kokonaisarvioinnin perusteella hänen

voidaan olevan seuraavaksi ansioitunein hakija. Kokonaisarvioinnissa on otettu huomioon koulutus, työkokemus ja viranhoidon kannalta keskeisimmät henkilökohtaiset ominaisuudet.

Kuntaliitto on määrittänyt henkilöstövalinnan perustelut seuraavasti: Valinnan tulee perustua hakijoiden ansiovertailuun ja kokonaisarvioinnin perusteella ansioituneimman valintaan. Virkavaalissa tärkeintä on hakijoiden ansiovertailu ja kokonaisarvioinnin perusteella hakuilmoituksen kelpoisuusvaatimukset parhaiten täyttävän eli ansioituneimman hakijan valitseminen virkaan. Valinnassa on otettava huomioon koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi hakijan viran hoidon kannalta merkitykselliset henkilökohtaiset ominaisuudet. Huolellisesti ja tasapuolisesti tehty hakijoiden ansiovertailu on keskeinen osa virkavalintapäätöksen perustelua. Toinen osa on hakijoiden henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointi. Hyvä hallintotapa edellyttää, että täsmällisemmät perustelut esitetään viimeistään mahdollisen muutoksenhaun yhteydessä. Tällöin verrataan keskenään tehtävään valitun ja muutoksenhakijan ansioita ja ominaisuuksia.

Soitin 17.2.22 peruspalvelujohtaja Nykäselle ja kysyin tarkempia perusteluja valinnalle. Hän kertoi, että tehtävään haettiin tietynlaista henkilöä. **Nyt peräänkuulutan tätä hyvää hallintotapaa ja pyydän näitä Kuntaliiton määritelmän mukaisia täsmällisempiä perusteluja valittujen ja allekirjoittaneen välillä.**

Lisäksi toivoisin tarkennusta siihen, miten hakijoiden ansiovertailu tehtiin ryhmähaastattelun jälkeen? Miten ansiovertailussa ilmi tulleet varhaiskasvatuksen koulutus, työkokemus ja viran hoidon kannalta keskeisimmät henkilökohtaiset ominaisuudet painoutuivat?

Minkälaista arviointimenetelmää käytettiin suhteessa kelpoisuusehtoihin?

Ryhmähaastattelussa kuullun perusteella oma varhaiskasvatuksen koulutukseni, työkokemukseni sekä johtamistaito eivät jääneet nyt valittujen henkilöiden alapuolelle.

Esityslistoissa, pöytäkirjoissa ja otteissa toistuvat jatkuvasti henkilöiden tutkintoihin liittyvät kirjaamisvirheet. Ensimmäiseen ehdotukseen oli kirjattu osittain hakijoiden tutkinnot. Vääräsmäelle oli kirjattu aiemmat tutkinnot ja virheellisesti kasvatustieteen maisteritutkinto. Omalta osalta huomattava osa tutkinnoista puuttui. **Mistä tämä johtuu? Tarkastettiinko hakijoilta tutkintotodistukset ennen ehdotusten ja päätösten tekemistä? Jos ei, niin miten virallisiin dokumentteihin voidaan kirjata tutkinnot pelkän hakemuksen ja haastattelussa kuullun perusteella?**

Myös sivistyslautakunnan muutetussa esityksessä oli myös virheellinen kirjaus. Rutaselle oli kirjattu tutkinnoksi varhaiskasvatuksen opettaja. Varhaiskasvatuksen opettajat ovat tutkinnoltaan joko kasvatustieteen kandidaatteja tai sosionomi AMK –koulutuksen saaneita. Sosionomi AMK -koulutuksen saaneella tulee olla varhaiskasvatuksen opintoja, jotta hän voi työskennellä varhaiskasvatuksen opettajana. Nämä varhaiskasvatuksen opinnot eivät tuo henkilölle esiopetuspätevyyttä vaan häneltä edellytetään yliopiston tai sen kanssa yhteistyössä toimivan muun koulutuksen järjestäjän ennen vuotta 2004 järjestämät, opetusministeriön hyväksymät 15 tai 20 opintoviikon laajuiset esiopetuksen opinnot. Em. esiopetuksen opintoja ei enää voi suorittaa, eivätkä vuoden 2003 jälkeen suoritettavat vastaavat opinnot tuota kelpoisuutta antaa esiopetusta.

Huomioitiinko tätä esiopetuspätevyyttä valinnassa siitä näkökulmasta, että henkilö työskentelee Uuraisten esiopettajien esihenkilönä? Onko mielestänne tärkeää, että varhaiskasvatusjohtajalla on pätevyys niihin varhaiskasvatuksen tehtäviin, jonka esihenkilönä hän toimii?

Tämä koko prosessi ja sen moninaiset ulottuvuudet ovat herättäneet suurta hämmennystä Uuraisten sivistyslautakunnan toimintaa ja päätöksentekoa kohtaan. Siksi pyydän teitä palaamaan näihin edellä mainittuihin epäkohtiin (tummennetut kohdat) ja perusteluihini liittyen hallinnoimaanne varhaiskasvatusjohtajan haku- ja valintaprosessiin ja arvioimaan koko prosessin kulku ja päätöksentekonne kokonaisvaltaisesti. Toivon teidän perehtyvän erityisesti hakuilmoituksen kelpoisuusehtoihin, varhaiskasvatuslakiin, ansiovertailuihin ja siihen, täyttyvätkö nämä kaikki oikeudenmukaisesti valittujen ja allekirjoittaneen kohdalla ja onko näillä vaikutusta tai perusteita valintojenne ja päätösten oikaisuun.

Arvioinnin lähtökohtina toivoisin olevan perehtyminen asioihin, joista teette tärkeitä päätöksiä, tasapuolinen hakijoiden arviointi ja kohtelu, objektiivisuus, oikeudenmukaisuus ja suoraselkäisyys eli kaikki se, jota me kuntalaiset odotamme Teiltä, arvoisat viranhaltijat ja luottamushenkilöt ja joihin tulen itse tämän prosessin myötä kiinnittämään viranhaltijana erityistä huomioita.

Jokihaara 28.2.2022

Ystävällisin terveisin

Anu Niemi